

***Essehist* : časopis studenata povijesti i drugih društveno-humanističkih znanosti, Osijek**

U znanosti se danas znade da ljudi imaju najveću umnu sposobnost s 20 godina i da ona poslije toga počinje slabjeti. Iako pomalo u to sumnjam, jer se pokazuje da i star čovjek može nešto pronaći, napisati pa i skladati kao što je to činio Verdi, ipak mislim da treba dati prednost sposobnostima mladih koji nisu opterećeni iskustvom, već opsjednuti idejama.

Tako je i s poviješću, pa to dokazuje i *Essehist*, časopis koji su počeli izdavati osječki studenti povijesti i drugih društveno-humanističkih znanosti pod uredništvom Luke Pejića. Časopis je počeo izlaziti 2009. godine, svaki je broj tematski i u svakom je sve više povećavan broj suradnika. Njemački naziv *Essehist* vrlo je neobičan s obzirom na to da se radi o časopisu osječkih studenata povijesti.

U prvom broju koji je izašao 2009. godine pisano je o diktatorima i totalitarnim režimima - tema vrlo aktualna, jer je konačno priznato da su i Hitler i Staljin bili diktatori iako su se služili različitim ideologijama i da su obojica prouzrokovali smrt milijuna nedužnih ljudi.

U drugom broju koji je posvećen Osijeku i njegovoj bogatoj prošlosti imalo se mnogo toga reći, jer Osijek je imao, a i ima kvalitetne povjesničare koji su obradili gotovo sve relevantne grane povijesti.

U trećem broju koji je izašao u prosincu 2011. tema su revolucionarna zbivanja u povijesti. Broj je vrlo zanimljiv jer pod revolucije svodi sve velike i radikalne promjene društva od neolita do danas, ali nije dat sažetak jer po mišljenju Luke Pejića to i nije moguće izvršiti, te se ukazuje na razne kulturološke fenomene koji su došli do izražaja tijekom tih revolucija. Dakle, tema je nedvosmisleno interdisciplinarno obrađena.

Četvrti broj bit će posvećen kolonizacijama kroz povijest, a uređivanje će preuzeti uglavnom novi kadrovi s urednicom Sanjom Banjeglav, ali će u uređivanju svakako sudjelovati i Hrvoje Pavić za kojega mislimo da će biti jednoč vrlo prisutan u povijesti historiografije Slavonije i koji je već do sada objavio dvije knjige.

No, da se vratimo na treći broj. Neolitsku revoluciju obradio je Zoran Vujatović, Rat dviju ruža Tanja Sukser, novim ratnim tehnikama u renesansi bavi se Perica Vujić. O engleskoj revoluciji 1688. piše Dubravko Aladić, a Marko Bagić piše o ruskim revolucijama od Petra Velikog do Oktobarske revolucije. Američku revoluciju kroz društvenu strukturu i mit o demokraciji i općoj jednakosti opisuje Luka Pejić, a francuskom revolucijom za vrijeme druge godine Republike bavi se Pavao Nujić. O mađarskoj revoluciji 1848. piše Gabriela Dobsai. Američki građanski rat kao krvavu borbu za slobodu obrađuje Petra Marinčić, mladoturskom revolucijom bavi se Maja Vonić, a o Meksičkoj revoluciji 1910.-1920. piše Sergej Filipović.

O ekumenizmu kao prekretnici u povijesti rimokatoličke crkve piše Loredana Fabijanić, a o sufražetkinjama i pokretu za ženska prava Dina Vidaković. Zvonimir Glavaš bavi se Cogadhn na Saoirse kao zelenom revolucijom, a Sanja Banjeglav fascinirana je Gandhijevim pokretom za indijsku nezavisnost kao nenasilnom revolucijom. Prvi i Drugi svjetski rat obrađeni su kroz analizu oružja i taktike od Tihane Sedlar i Vedrana

Bezujaka. O Kubanskoj revoluciji piše Marina Lemačić, a Bojan Amanović opisuje borbu Martina Luthera Kinga za građanska prava Afroamerikanaca. Pod revolucijama opisana je i belgijska revolucija od Loránd Suabó. Igor Duda obrađuje razdoblje od industrijske do potrošačke revolucije, a filozofskim poimanjem revolucija bavi se Luka Vukić. Davorin Čuti pokušava nam preko rada futurista Raya Kurzweila svratiti pažnju na neprepoznatljivu budućnost – „singularnost“ kao vrijeme kada čovjek neće moći razlikovati umjetnu inteligenciju od ljudske. Dunja Piperković piše o Noamu Chomskyju koji se bavi revolucijom kroz intelektualno djelovanje.

Nekoliko članaka nije vezano uz temu časopisa, ali su nastali iz posebnih interesa pojedinih studenata. Domagoj Tomas bavi se europskom novom desnicom pitajući radi li se o prekretnici na političkoj sceni. Perica Vujić piše o kvantitativnom pristupu povijesti – *kliometriji*. U tom bloku objavljen je i intervju sa Siegfriedom Beerom s Karl-Francens sveučilišta u Grazu koji smatra da su izvori i rad na primarnim arhivskim izvorima vrlo važni, ali da treba voditi računa o internacionalnosti povijesti, pri čemu pridaje posebnu važnost proučavanju obavještajnih službi kroz povijest. Osobito vrijednim člancima u *Essehistu* smatram napis Dubravka Aladića o zaboravljenom osječkom povjesničaru Josipu Bösendorferu, te prilog Hrvoja Pavića o novinaru i publicistu Josipu Horvatu (1896.-1968). Ivana Vučemilović-Grgić piše o povijesnoj fotografiji analizirajući kulturnu fotografiju kroz sliku Che Guevare koju je načinio fotograf Alberto Diaz Korde. I na kraju, Marko Bagić objavljuje izvještaj o radu osječke ISH-e iz kojeg se vidi da su osječki studenti probili i granice Osijeka i granice Hrvatske te se uključili na međunarodne znanstvene skupove kao i da su sudjelovali na simpoziju *Dies Historiae* u Zagrebu. Članovi ISHA-e Osijek odlikuju se izvanrednom aktivnošću, a časopis opremljen prekrasnim i brojnim slikama rezultat je njihovih radionica na kojima se teme analiziraju i raspravljaju, a studenti potiču na rad.

Iako časopis *Essehist* izdaju studenti povijesti i drugih društveno-humanističkih znanosti u Osijeku, on je kroz svoje priloge i *Kronologiju* zanimljiv i profesorima povijesti i svima koji vole povijest. Treba napomenuti da je konkurencija *Essehistu* časopis *Dies Historiae* koji izdaju Hrvatski studiji u Zagrebu, ali i da početak uključivanja studenata u znanstveni rad i objavljivanje treba tražiti na Odsjeku za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu, gdje je prof. Drago Roksandić još 1999. preko Zavoda za hrvatsku povijest objavio diplomske radnje Meri Kunčić, Marka Šarića, Nataše Štefanec i Sanje Zubak, a onda je to nastavljeno i u časopisu *Pro historiae* koji izlazi već nekoliko godina. Mislim da bi bilo vrijedno ukazati na izvanredna dostignuća nekih studenata na polju povijesnih znanosti i najboljima pomoći da se probiju u prve redove kako bi obogatili našu povijest, na kojem području treba još mnogo toga istražiti, reći i napisati. Svi studenti koji objavljuju u *Essehistu* vjerojatno neće postati istaknuti povjesničari, ali ih ova mogućnost mora poticati na daljnji rad, čime se istovremeno pomaže i relativno malobrojnom profesorskom kadru u njihovom radu jer nitko sam ne može sve. Ljudi su kolektivna bića i najbolje rezultate postižu zajedničkim radom i dogovorom. Međusobna komunikacija studenata povijesti snažan je pokretač istraživanja novih tema i dilema na interdisciplinarni način, pa i onih kontroverznih iz povijesti jugoistočne Europe koja se često zaboravljaju ili zabacuju jer navodno nije vrijeme da se o

njima piše. Takvih tema nema. Na međunarodnoj konferenciji Međunarodne udruge studenata povijesti u Heidelbergu povjereno je Zagrebu održavanje XI. godišnje konferencije 2000. godine u povodu 10-godišnjice rada Udruge; 150 sudionika govorilo je o raznim temama 20. stoljeća u 11 radionica, a objavljen je i zbornik *The Century* koji je izašao u prosincu 2000. godine. I povijesno društvo *Otium* koje se bavilo svakodnevicom počelo je objavljivati izvještaje o radu ISHA-e, a i neke radove iz tzv. studentske pokušaoice već 1994., a onda su to počeli slijediti i gotovo svi povijesni časopisi u Hrvatskoj, pa se iz cjelokupnog ovog trenda razvio, gotovo bismo mogli reći, široki pokret čiji lijepi rezultati govore o širini povijesti koja nema granica ni u prostoru ni u vremenu.

Mira Kolar-Dimitrijević